CƠ SỞ PHÁP LÝ TRIỂN KHAI QUẢN LÝ RỦI RO MÔI TRƯỜNG XÃ HỘI TRONG HOẠT ĐỘNG CẤP TÍN DỤNG TẠI NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI VIỆT NAM

TS. Trần Thị Thu Hường*

Bài nghiên cứu tập trung phân tích cơ sở pháp lý triển khai quản lý rủi ro môi trường - xã hội (MTXH) trong hoạt động cấp tín dụng tại các ngân hàng thương mại (NHTM) Việt Nam. Trên nền tảng các văn bản pháp luật chủ chốt của Chính phủ và các bộ, ban ngành nghiên cứu làm rõ khung pháp lý định hướng và quy định cụ thể của các ngân hàng trong nhận diện, đánh giá và kiểm soát rủi ro MTXH đối với các dự án. Nghiên cứu cũng đánh giá về thực trạng ban hành và triển khai các quy định nội bộ về quản lý rủi ro MTXH tại một số NHTM tiêu biểu. Kết quả chỉ ra rằng mặc dù Việt Nam đã bước đầu hình thành một khuôn khổ pháp lý tương đối đầy đủ và mang tính bắt buộc nhằm tích hợp rủi ro MTXH vào hoạt động tín dụng, sự triển khai tại các NHTM còn chưa đồng đều, đặc biệt trong các khâu đánh giá, giám sát và quản trị rủi ro theo chuẩn mực quốc tế. Từ đó, bài viết đề xuất các định hướng hoàn thiện nhằm nâng cao hiệu quả quản lý rủi ro MTXH trong hệ thống ngân hàng, góp phần thúc đẩy tín dụng xanh và phát triển bền vững.

• Từ khóa: *rủi ro môi trường xã hội, môi trường xã hội, tín dụng xanh, phát triển bền vững.*

The study focuses on analyzing the legal foundations for implementing environmental and social (E&S) risk management in credit activities conducted by Vietnamese commercial banks (VCBs). Building upon key legal documents issued by the Government and relevant ministries and agencies, the research clarifies the regulatory framework that guides and specifies the responsibilities of banks in identifying, assessing, and controlling E&S risks associated with credit-financed projects. The study also examines the current status of promulgating and implementing internal regulations on E&S risk management at selected representative commercial banks. By comparing domestic requirements with international practices, the research reveals that although Vietnam has initially established a relatively comprehensive and mandatory legal framework for integrating E&S risks into credit activities, implementation across commercial banks remains uneven, particularly in the areas of risk assessment, monitoring, and governance aligned with global standards. On this basis, the paper proposes several directions for improving the effectiveness of E&S risk management within the banking system, thereby contributing to the promotion of green credit and sustainable development.

• Key words: *environmental and social risk, environmental and social safeguards, green credit, sustainable development.*

Ngày nhận bài: 17/8/2025
Ngày gửi phản biện: 23/12/2025
Ngày duyệt đăng: 22/01/2026
DOI: https://doi.org/10.71374/jfarv.v26.i306.17

1. Lời mở đầu

Trong hơn một thập kỷ qua, bảo vệ môi trường và phát triển bền vững đã trở thành định hướng chiến lược của Việt Nam, thể hiện rõ qua hàng loạt chính sách tăng trưởng xanh và biến đổi khí hậu do Chính phủ ban hành. Những cam kết quốc gia về giảm phát thải khí nhà kính, xanh hóa sản xuất và thúc đẩy tiêu dùng bền vững không chỉ đặt ra yêu cầu đối với các ngành kinh tế mà còn tác động sâu rộng đến lĩnh vực tài chính - ngân hàng. Đặc biệt, với vai trò là trung gian phân bổ vốn trong nền kinh tế, hệ thống NHTM được kỳ vọng trở thành lực lượng nòng cốt trong việc định hướng dòng vốn vào các dự án thân thiện với môi trường, đồng thời hạn chế rủi ro phát sinh từ các dự án có tác động tiêu cực đến môi trường - xã hội.

Trên cơ sở đó, sự hình thành và hoàn thiện khuôn khổ pháp lý về quản lý rủi ro MTXH trong hoạt động cấp tín dụng đã trở thành yêu cầu tất yếu. Các văn bản quan trọng như Luật Bảo vệ môi trường 2020, Nghị định 08/2022/NĐ-CP và đặc biệt là Thông tư 17/2022/TT-NHNN đã đánh dấu sự chuyển biến rõ rệt từ định hướng khuyến khích sang thiết lập nghĩa vụ bắt buộc đối với các NHTM trong việc nhận diện, đánh giá và kiểm soát rủi ro MTXH. Trong bối cảnh đó, nhiều NHTM Việt Nam đã chủ động xây dựng và hoàn thiện hệ thống quản lý rủi ro MTXH (ESMS) theo mức độ và cách tiếp cận khác nhau, phản ánh sự đa dạng trong chiến lược, năng lực quản trị và mức độ hội nhập chuẩn mực quốc tế.

Tuy nhiên, dù đã đạt được nhiều tiến bộ, việc triển khai quản lý rủi ro MTXH vẫn còn tồn tại những hạn chế về tính đồng bộ, mức độ chi tiết của quy trình nội bộ, năng lực đánh giá và giám sát của cán bộ tín dụng, cũng như sự kết nối giữa yêu cầu pháp lý và thực tiễn vận hành tại các ngân hàng. Trong bối cảnh

** Học viện Ngân hàng; email: huongtran@hvnh.edu.vn*

Việt Nam đang đẩy mạnh chuyển đổi xanh và hướng tới hệ thống tài chính bền vững, việc nghiên cứu và đánh giá toàn diện khuôn khổ pháp lý hiện hành cũng như thực trạng triển khai ESMS tại các NHTM có ý nghĩa quan trọng nhằm đề xuất các giải pháp hoàn thiện trong thời gian tới.

2. Những quy định chung về quản lý rủi ro môi trường trong hoạt động cấp tín dụng tại Việt Nam

Bước ngoặt trong định hướng phát triển bền vững của Việt Nam được đánh dấu bởi Quyết định 1393/QĐ-TTg (2012), phê duyệt Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2011-2020 và tầm nhìn 2050. Chiến lược xác định tăng trưởng xanh là cấu phần trọng yếu của phát triển bền vững, góp phần nâng cao hiệu quả tăng trưởng và hỗ trợ thực hiện mục tiêu ứng phó biến đổi khí hậu. Ba nhiệm vụ nền tảng được đặt ra gồm: giảm cường độ phát thải khí nhà kính thông qua thúc đẩy năng lượng sạch, xanh hóa sản xuất, và xanh hóa lối sống gắn với tiêu dùng bền vững. Tiếp nối định hướng này, Quyết định 1658/QĐ-TTg (2021) ban hành Chiến lược tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn 2050, nhấn mạnh vai trò của chuyển đổi xanh trong tái cơ cấu kinh tế và đổi mới mô hình tăng trưởng, hướng tới thịnh vượng kinh tế, bền vững môi trường và công bằng xã hội. Chiến lược đặt mục tiêu giảm phát thải trên GDP, xanh hóa các ngành kinh tế và bảo đảm quá trình chuyển đổi diễn ra bình đẳng, bao trùm và tăng cường khả năng chống chịu. Song song đó, Quyết định 403/QĐ-TTg (2014) phê duyệt Kế hoạch hành động quốc gia về tăng trưởng xanh với 12 nhóm nhiệm vụ trọng tâm, tiếp tục khẳng định cam kết nhất quán của Chính phủ trong coi trọng chuyển đổi xanh như một trụ cột của phát triển bền vững.

Trên cơ sở định hướng của Chính phủ, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam (NHNN) đã sớm nhận thức vai trò của ngành tài chính - ngân hàng trong việc thúc đẩy tăng trưởng xanh và giảm thiểu rủi ro môi trường - xã hội. Điều này thể hiện qua việc ban hành Chỉ thị số 03/CT-NHNN ngày 24/3/2015 về thúc đẩy tín dụng xanh và quản lý rủi ro môi trường - xã hội trong hoạt động cấp tín dụng, tiếp đó là Quyết định số 1604/QĐ-NHNN ngày 7/8/2018 phê duyệt Đề án phát triển ngân hàng xanh tại Việt Nam. Tuy nhiên, các văn bản này mới chỉ dừng lại ở mức định hướng và khuyến nghị, chưa hình thành khuôn khổ pháp lý chi tiết và mang tính bắt buộc đối với quản lý rủi ro môi trường - xã hội trong hoạt động cấp tín dụng. Trong giai đoạn 2018 - 2019, NHNN đã phối hợp với Tổ chức Tài chính quốc tế (IFC) ban hành Sổ tay hướng dẫn đánh giá rủi ro môi trường - xã hội trong hoạt động cấp tín dụng cho 15 ngành kinh tế. Đây được xem là cẩm nang giúp các tổ chức tín dụng nhận diện và chủ động quản lý các rủi ro môi trường - xã hội có thể gây tác động xấu, ảnh hưởng đến hiệu quả của dự án được cấp tín dụng cũng như khả năng trả nợ của khách hàng, từ đó giúp các tổ chức tín dụng giảm thiểu rủi ro trong hoạt động cấp tín dụng.

Giai đoạn năm 2022, Chính phủ và Bộ Tài nguyên và Môi trường đã ban hành một loạt văn bản hướng dẫn quan trọng, góp phần hoàn thiện khung pháp lý về bảo vệ môi trường. Thông tư 01/2022/TT-BTNMT được ban hành ngày 7/1/2022 đã hướng dẫn chi tiết các yêu cầu về bảo vệ môi trường trong bối cảnh biến đổi khí hậu, đặc biệt nhấn mạnh các biện pháp giảm nhẹ phát thải khí nhà kính và nâng cao năng lực thích ứng của các tổ chức và doanh nghiệp. Tiếp đó, Nghị định 08/2022/NĐ-CP ngày 10/01/2022 đóng vai trò văn bản quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Bảo vệ môi trường 2020, bao gồm các nội dung cốt lõi như đánh giá tác động môi trường, phân loại dự án theo tiêu chí môi trường, quản lý chất thải và cơ chế kiểm soát rủi ro. Cùng ngày, Thông tư 02/2022/TT-BTNMT được ban hành nhằm hướng dẫn rõ ràng hơn quy trình, hồ sơ và trách nhiệm của các cơ quan, doanh nghiệp trong việc thực thi các quy định của Luật Bảo vệ môi trường 2020, đảm bảo sự thống nhất trong toàn bộ quá trình triển khai. Sự ra đời của ba văn bản này không chỉ tạo lập một nền tảng pháp lý đồng bộ cho việc kiểm soát tác động môi trường của các dự án đầu tư mà còn gián tiếp đặt ra yêu cầu ngày càng cao đối với các tổ chức tín dụng trong việc xem xét yếu tố môi trường khi thẩm định và cấp tín dụng. Đây chính là cơ sở pháp lý quan trọng dẫn đến việc Ngân hàng Nhà nước ban hành Thông tư 17/2022/TT-NHNN - văn bản quy định cụ thể và bắt buộc về quản lý rủi ro môi trường trong hoạt động cấp tín dụng, nhằm đảm bảo những rủi ro môi trường được nhận diện và kiểm soát một cách chặt chẽ trong hệ thống ngân hàng.

Thông tư số 17/2022/TT-NHNN ngày 23/12/2022 được ban hành - hướng dẫn cụ thể về quản lý rủi ro môi trường trong hoạt động cấp tín dụng của tổ chức tín dụng và chi nhánh ngân hàng nước ngoài (có hiệu lực từ ngày 1/6/2023) - ngành ngân hàng mới chính thức có một văn bản quy phạm pháp luật toàn diện và mang tính bắt buộc về nội dung này. Sự ra đời của Thông tư 17 đánh dấu bước chuyển quan trọng trong quá trình thể chế hóa chủ trương phát triển bền vững của Chính phủ và NHNN, đồng thời khẳng định vai trò của hệ thống ngân hàng trong việc giảm thiểu rủi ro, bảo đảm an toàn hoạt động và thúc đẩy tăng trưởng xanh trong nền kinh tế.

NHNN cũng tích cực phối hợp với Bộ Tài nguyên và Môi trường - cơ quan được giao đầu mối xây dựng, trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Danh mục phân loại xanh quốc gia nhằm tạo cơ chế, hành lang pháp lý rõ ràng, thuận lợi để triển khai các công cụ kinh tế hỗ trợ tăng trưởng xanh quốc gia, bao gồm hoạt động tài trợ xanh của các tổ chức tín dụng. Theo đó, Chính

phủ, các bộ ngành trong đó có NHNN đã ban hành nhiều cơ chế chính sách vừa tạo hành lang pháp lý vừa khuyến khích để đạt được mục tiêu tăng trưởng xanh và phát triển bền vững. Mới đây, ngày 4/7/2025, Thủ Tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 21/2025/QĐ-TTg quy định tiêu chí môi trường và việc xác nhận dự án đầu tư thuộc danh mục phân loại xanh (bảng dưới đây).

Bảng 1: Các quy định pháp về môi trường xã hội và rủi ro môi trường xã hội

STT	Tên quyết định / văn bản	Ngày ban hành	Cơ quan ban hành
1	Quyết định 1393/QĐ-TTg - Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh thời kỳ 2011-2020, tầm nhìn 2050	25/9/2012	Thủ tướng Chính phủ
2	Quyết định 403/QĐ-TTg - Kế hoạch hành động quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2014-2020	20/3/2014	Thủ tướng Chính phủ
3	Chỉ thị 03/CT-NHNN - Thúc đẩy tín dụng xanh và quản lý rủi ro môi trường - xã hội trong cấp tín dụng	24/3/2015	NHNN Việt Nam
4	Quyết định 1604/QĐ-NHNN - Đề án phát triển ngân hàng xanh	7/8/2018	NHNN Việt Nam
5	Luật Bảo vệ môi trường (72/2020/QH14)	17/11/2020	Quốc hội
6	Quyết định 1658/QĐ-TTg - Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn 2050	01/10/2021	Thủ tướng Chính phủ
7	Thông tư 01/2022/TT-BTNMT - Hướng dẫn BVMT & ứng phó biến đổi khí hậu	07/01/2022	Bộ TN&MT
8	Nghị định 08/2022/NĐ-CP - Quy định chi tiết về BVMT	10/01/2022	Chính phủ
9	Thông tư 02/2022/TT-BTNMT - Hướng dẫn Luật BVMT 2020	10/01/2022	Bộ TN&MT
10	Thông tư 17/2022/TT-NHNN - Quản lý rủi ro môi trường trong hoạt động cấp tín dụng	23/12/2022 (hiệu lực 1/6/2023)	NHNN Việt Nam
11	Quyết định 21/2025/QĐ-TTg - Quy định tiêu chí môi trường và xác nhận dự án đầu tư thuộc danh mục phân loại xanh	4/7/2025	Thủ tướng Chính phủ

Nguồn: Tổng hợp của tác giả

Có thể nói rằng, thông tư 17/2022/TT-NHNN đánh dấu một bước hoàn thiện quan trọng trong khuôn khổ pháp lý về quản lý rủi ro môi trường trong hoạt động cấp tín dụng của hệ thống ngân hàng Việt Nam. Nếu trước đây các văn bản của Ngân hàng Nhà nước chủ yếu mang tính định hướng hoặc khuyến khích lồng ghép yếu tố môi trường - xã hội, thì Thông tư 17 lần đầu tiên quy định một cách chi tiết, rõ ràng và mang tính bắt buộc về quy trình nhận diện, đánh giá và kiểm soát rủi ro môi trường đối với các khoản tín dụng. Vai trò trọng tâm của thông tư thể hiện ở việc tạo lập một khung chuẩn cho toàn hệ thống, bao gồm yêu cầu thu thập thông tin môi trường từ khách hàng, đánh giá mức độ tác động môi trường của dự án, phân loại rủi ro và áp dụng các biện pháp quản lý tương ứng.

3. Thực trạng những quy định về quản lý rủi ro môi trường xã hội của các NHTM Việt Nam

Trong bối cảnh yêu cầu phát triển bền vững và xu hướng tài chính xanh ngày càng tăng, hệ thống ngân hàng Việt Nam đang chuyển mạnh từ mô hình cấp tín dụng truyền thống sang mô hình quản trị rủi ro toàn diện bao gồm cả rủi ro môi trường - xã hội (MTXH). Quá trình này được thúc đẩy bởi khung pháp lý quốc gia, bao gồm Luật Bảo vệ Môi trường (2020), Nghị định 08/2022/NĐ-CP, Nghị định 05/2025/NĐ-CP, cùng các thông tư hướng dẫn như Thông tư 02/2022/TT-BTNMT, Thông tư 17/2023/TT-NHNN. Những văn bản này tạo thành nền tảng pháp lý thống nhất để các NHTM thiết lập hệ thống quản lý rủi ro MTXH (ESMS) nhằm đảm bảo hoạt động cấp tín dụng tuân thủ các yêu cầu pháp luật, giảm thiểu tác động tiêu cực đến môi trường - xã hội và nâng cao sự minh bạch của thị trường tài chính. Trên cơ sở khung pháp lý này, các NHTM Việt Nam đã ban hành bộ quy định nội bộ về ESMS với mức độ chi tiết và mức độ hội nhập quốc tế khác nhau như bảng sau đây:

Bảng 2: Quy định pháp lý về quản lý rủi ro môi trường xã hội tai các NHTM Việt Nam

STT	Ngân hàng	Quy định về quản lý RRMTXH
1	**Agribank**	- Quyết định 3439/QĐ-NHNO-RRTD về QLRR MTXH trong cấp tín dụng (ban hành ngày 14/06/2023) - Bộ tiêu chuẩn ESG theo Quyết định 1380/QĐ-HĐTV-DCTC (2024-2030) (ban hành ngày 30/09/2025)
2	**BIDV**	- Quy định QLRR MTXH trong cấp tín dụng (3266/QĐ-BIDV) (ban hành ngày 30/12/2023) - Công văn hướng dẫn về triển khai ESMS trong tài trợ thương mại (2024) (ban hành ngày 24/04/2024)
3	**Vietcombank (VCB)**	- Quy định "Quản lý rủi ro môi trường trong hoạt động cấp tín dụng" (ban hành ngày 22/12/2023)
4	VietinBank	- Quy định QLRR môi trường trong cấp tín dụng theo Quyết định 118/QĐ-NHCT-QLRR (2023) (ban hành ngày 19/05/2023)
5	HDBank	- "Quy định quản lý rủi ro MTXH trong cấp tín dụng" - 03.QĐ/TTHTKDDN (2025) - Bộ ESMS đầy đủ (PL01 - PL14) theo chuẩn IFC (ban hành ngày 01/01/2024)
6	LPBank	- Quy định "Quản lý rủi ro môi trường và xã hội" theo Quyết định 1864/2024/QĐ-HĐQT (20/06/2024)
7	MB	QCDH.B4.TD-KHDN.PL.51 *Thuộc Quy chế cấp tín dụng khách hàng doanh nghiệp*
8	Tecombank	Quy định Quản lý rủi ro môi trường & xã hội TCB (hiệu lực 01/6/2023 - thay thế Quy định 0048/2014/QĐ1)
9	VPbank	Quy định quản lý rủi ro môi trường & xã hội trong hoạt động cấp tín dụng tại VPBank - Mã hiệu: QĐI-RR-ES.N4/01
10	ABBANK	Quy định quản trị rủi ro môi trường & xã hội (MT-XH) trong hoạt động cấp tín dụng - Ban hành theo QĐ 1171/QĐ-TGĐ.22 ngày 30/12/2022
11	PG Bank	Quy định quản lý rủi ro môi trường trong hoạt động cấp tín dụng - Mã số: QĐ.RR.043 (Ban hành 12/06/2023)

Nguồn: Tổng hợp của tác giả

Có thể thấy rằng: mặc dù mỗi ngân hàng thương mại (NHTM) xây dựng một hệ thống ESMS riêng, phần lớn đều tuân thủ năm bước cơ bản theo thông lệ của IFC và quy định của Luật Bảo vệ môi trường 2020, Nghị định 08/2022/NĐ-CP và Thông tư 17/2022/TT-NHNN.

Bước thứ nhất, nhận dạng và sàng lọc rủi ro MTXH, đóng vai trò xác định phạm vi dự án cần đánh giá. Các NHTM chủ yếu dựa trên danh mục pháp lý quốc gia về lĩnh vực có tác động lớn, danh mục dự án phải thực hiện ĐTM và danh mục loại trừ tín dụng. Một số ngân hàng như VPBank, Techcombank và ABBANK chuẩn hóa quy trình bằng bộ công cụ sàng lọc chuyên biệt, trong khi các ngân hàng lớn như Vietcombank, Agribank và BIDV vẫn bám sát khung pháp lý quốc gia với mức độ chi tiết thấp hơn. Một số khoản tín dụng tiêu dùng hoặc tài trợ thương mại rủi ro thấp được miễn sàng lọc nhằm tối ưu hóa nguồn lực.

Bước thứ hai, phân loại rủi ro MTXH, được thực hiện theo ba mức (cao, trung bình, thấp) và được một số ngân hàng kết hợp thêm hệ thống phân loại theo nhóm I-IV của Luật BVMT hoặc hệ thống A-B-C của IFC. Các ngân hàng như Techcombank và VPBank áp dụng bộ tiêu chí đa chiều, trong khi ABBANK xây

dựng bộ biểu mẫu đánh giá chi tiết nhất. Các ngân hàng quốc doanh thường gắn với hệ phân loại theo pháp luật Việt Nam, đảm bảo tuân thủ nhưng kém linh hoạt so với chuẩn quốc tế.

Bước thứ ba, đánh giá rủi ro MTXH, là trọng tâm của ESMS. Nội dung đánh giá bao gồm tuân thủ pháp lý, tác động môi trường, tác động xã hội và năng lực quản trị MTXH của khách hàng. Phương pháp chủ yếu gồm thẩm định hồ sơ, khảo sát hiện trường, phỏng vấn và tham vấn chuyên gia. Một số ngân hàng như Techcombank và VPBank tích hợp song song chuẩn IFC và pháp luật Việt Nam, trong khi ABBANK chuẩn hóa bằng hệ thống biểu mẫu chi tiết. Agribank và VietinBank tập trung vào tuân thủ pháp lý nhưng chưa mở rộng đầy đủ nội dung xã hội theo thông lệ quốc tế.

Bước thứ tư, quyết định tín dụng và thiết lập kế hoạch hành động MTXH (ESAP), được xác định dựa trên mức độ rủi ro của dự án. Rủi ro cao yêu cầu ESAP bắt buộc; rủi ro trung bình cần bổ sung biện pháp giảm thiểu; rủi ro thấp chỉ cần giám sát định kỳ. Một số ngân hàng tư nhân như VPBank và Techcombank chỉ giải ngân khi ESAP khả thi, trong khi ABBANK đặt ra thời hạn khắc phục rõ ràng. Ngược lại, các ngân hàng quốc doanh thường yêu cầu hoàn thiện toàn bộ hồ sơ môi trường trước giải ngân, đảm bảo an toàn nhưng thiếu linh hoạt.

Bước thứ năm, giám sát sau cấp tín dụng, là yếu tố then chốt để đảm bảo tính tuân thủ lâu dài. Tần suất giám sát khác nhau giữa các ngân hàng, từ hàng quý đến hàng năm, với các nội dung chính như kiểm tra hồ sơ môi trường, khảo sát hiện trường, theo dõi ESAP và ghi nhận sự cố MTXH. Các biện pháp xử lý vi phạm gồm tạm dừng giải ngân, giảm hạn mức hoặc thu hồi nợ trước hạn.

Nhìn chung, hệ thống ESMS tại các NHTM Việt Nam đã có bước phát triển rõ rệt, tiệm cận chuẩn quốc tế và chuyển dịch từ cách tiếp cận "tuân thủ" sang "quản trị rủi ro chủ động". Mặc dù mức độ chi tiết và cách thức triển khai còn khác biệt giữa các ngân hàng, sự hoàn thiện này đã góp phần nâng cao chất lượng tín dụng, giảm thiểu rủi ro pháp lý và thúc đẩy phát triển bền vững trong hệ thống tài chính

3. Một số khuyến nghị nhằm nâng cao hiệu quả quản lý rủi ro môi trường xã hội trong hoạt động cấp tín dụng tại các NHTM Việt Nam

Để nâng cao hiệu quả quản lý rủi ro môi trường - xã hội (MTXH) trong hoạt động cấp tín dụng và thúc đẩy sự phát triển của tín dụng xanh, việc hoàn thiện đồng bộ khung pháp lý và năng lực triển khai trong toàn hệ thống ngân hàng là yêu cầu cấp thiết.

Trước hết, cần tiếp tục cụ thể hóa và thống nhất hóa các quy định pháp lý hiện hành, đặc biệt là Thông tư 17/2022/TT-NHNN, thông qua việc ban hành hướng dẫn chi tiết về phương pháp đánh giá, tiêu chí phân loại rủi ro MTXH và khung hồ sơ bắt buộc, đồng thời tăng cường sự liên thông giữa quy định của NHNN và Bộ Tài nguyên và Môi trường nhằm đảm bảo tính nhất quán trong việc sử dụng hồ sơ pháp lý môi trường khi thẩm định tín dụng. Song song với đó, việc phát triển và cập nhật Danh mục phân loại xanh quốc gia đóng vai trò quan trọng trong tạo lập nền tảng pháp lý thống nhất để định hướng dòng vốn theo chuẩn mực bền vững.

Thứ hai, các NHTM cần tiếp tục chuẩn hóa và hoàn thiện hệ thống quản lý rủi ro MTXH (ESMS), bao gồm nâng cao năng lực của đội ngũ chuyên trách, áp dụng quy trình đánh giá phù hợp với thông lệ quốc tế và đẩy mạnh ứng dụng công nghệ trong giám sát, phân tích và cảnh báo rủi ro. Việc hình thành cơ chế chia sẻ dữ liệu và phối hợp giữa NHNN, Bộ TN&MT và các cơ quan địa phương sẽ góp phần quan trọng trong cải thiện chất lượng thẩm định và giám sát MTXH.

Bên cạnh đó, cần tăng cường trách nhiệm giải trình thông qua yêu cầu báo cáo định kỳ, công bố thông tin ESG và lồng ghép rủi ro MTXH vào khẩu vị rủi ro của ngân hàng nhằm đảm bảo việc quản lý rủi ro được thực hiện xuyên suốt từ cấp hoạch định chiến lược đến vận hành.

Cuối cùng, việc mở rộng các cơ chế tài chính xanh, bao gồm tín dụng xanh, trái phiếu xanh và các sản phẩm tài chính hỗ trợ chuyển đổi, cùng với thúc đẩy hợp tác quốc tế trong tiếp nhận hỗ trợ kỹ thuật và nguồn lực, sẽ góp phần tạo động lực mạnh mẽ hơn cho doanh nghiệp và ngân hàng trong việc thực thi trách nhiệm MTXH. Những định hướng này, khi được triển khai đồng bộ, sẽ giúp nâng cao năng lực quản trị rủi ro MTXH của hệ thống ngân hàng Việt Nam, giảm thiểu rủi ro pháp lý và rủi ro tín dụng, đồng thời thúc đẩy quá trình chuyển đổi xanh và phát triển bền vững của nền kinh tế.

Tài liệu tham khảo:

Bộ Tài nguyên và Môi trường. (2022a). Thông tư số 01/2022/TT-BTNMT hướng dẫn về bảo vệ môi trường và ứng phó với biến đổi khí hậu.

Bộ Tài nguyên và Môi trường. (2022b). Thông tư số 02/2022/TT-BTNMT hướng dẫn thi hành một số điều của Luật Bảo vệ môi trường 2020.

Chính phủ. (2014). Quyết định số 403/QĐ-TTg phê duyệt Kế hoạch hành động quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2014-2020.

Chính phủ. (2022). Nghị định số 08/2022/NĐ-CP quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Bảo vệ môi trường 2020.

Chính phủ. (2025). Nghị định số 05/2025/NĐ-CP về quản lý bảo vệ môi trường.

Ngân hàng Nhà nước Việt Nam. (2015). Chỉ thị số 03/CT-NHNN về thúc đẩy tín dụng xanh và quản lý rủi ro môi trường - xã hội trong hoạt động cấp tín dụng.

Ngân hàng Nhà nước Việt Nam. (2018). Quyết định số 1604/QĐ-NHNN phê duyệt Đề án phát triển ngân hàng xanh tại Việt Nam.

Ngân hàng Nhà nước Việt Nam. (2022). Thông tư số 17/2022/TT-NHNN về quản lý rủi ro môi trường trong hoạt động cấp tín dụng của tổ chức tín dụng và chi nhánh ngân hàng nước ngoài.

Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. (2020). Luật Bảo vệ môi trường số 72/2020/QH14.

Thủ tướng Chính phủ. (2012). Quyết định số 1393/QĐ-TTg phê duyệt Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh thời kỳ 2011-2020 và tầm nhìn đến năm 2050.

Thủ tướng Chính phủ. (2021). Quyết định số 1658/QĐ-TTg phê duyệt Chiến lược quốc gia về tăng trưởng xanh giai đoạn 2021-2030, tầm nhìn 2050.

Thủ tướng Chính phủ. (2025). Quyết định số 21/2025/QĐ-TTg quy định tiêu chí môi trường và việc xác nhận dự án đầu tư thuộc danh mục phân loại xanh.